
MONOGRAFIE PRAWNICZE

OCHRONA DZIEDZICTWA
KULTUROWEGO
I NATURALNEGO
PERSPEKTYWA PRAWNA
I KRYMINOLOGICZNA

Redaktorzy

WIESŁAW PŁYWACZEWSKI
BARTŁOMIEJ GADECKI

Wydawnictwo C.H.Beck

MONOGRAFIE PRAWNICZE

OCHRONA DZIEDZICTWA KULTUROWEGO I NATURALNEGO
PERSPEKTYWA PRAWNA I KRYMINOLOGICZNA

Pod redakcją
Wiesława Pływaczewskiego
Bartłomieja Gadeckiego

Polecamy nasze najnowsze publikacje z tej serii:

Dominika Opalska

OBOWIĄZEK LOJALNOŚCI W SPÓŁKACH KAPITAŁOWYCH

Wojciech Piątek

**POWAGA RZECZY OSĄDZONEJ WYROKU SĄDU
ADMINISTRACYJNEGO**

*Ewelina Cała-Wacinkiewicz, Kinga Flaga-Gieruszyńska,
Daniel Wacinkiewicz (red.)*

**WSPÓŁCZESNE INSTYTUCJE PRAWA. OBYWATEL – PAŃSTWO
– SPOŁECZNOŚĆ MIĘDZYNARODOWA**

Katarzyna Górka

**JAWNOŚĆ POSIEDZEŃ SEJMU I SENATU ORAZ JEJ
OGRODZENIA W KONSTITUCJI RP**

Magdalena Wilejczyk

**ZAGADNIENIA ETYCZNE CZĘŚCI OGÓLNEJ PRAWA
CYWILNEGO**

Marek Szydło

PRAWNA KONCEPCJA ZAMÓWIENIA PUBLICZNEGO

Miłosz Kaczyński

**PEŁNOMOCNIK Z URZĘDU W SĄDOWYM POSTĘPOWANIU
CYWILNYM**

Legalis
System Informacji Prawnej

www.ksiegarnia.beck.pl

OCHRONA DZIEDZICTWA
KULTUROWEGO
I NATURALNEGO
PERSPEKTYWA PRAWNA
I KRYMINOLOGICZNA

Redaktorzy
WIESŁAW PŁYWACZEWSKI
BARTŁOMIEJ GADECKI

WYDAWNICTWO C.H.BECK
WARSZAWA 2015

Wydawca: Natalia Adamczyk

Recenzja naukowa: prof. UG dr hab. Kamil Zeidler

© **Wydawnictwo C.H.Beck 2015**

Wydawnictwo C.H.Beck Sp. z o.o.
ul. Bonifraterska 17, 00-203 Warszawa

Skład i łamanie: Wydawnictwo C.H.Beck
Druk i oprawa: Elpil, Siedlce

ISBN 978-83-255-7508-3

ISBN e-book 978-83-255-7509-0

Spis treści

Autorzy	IX
Od redaktorów	XI
Wykaz skrótów	XV
Wykaz literatury	XXI
Rozdział I. Ochrona lasu jako zabytku w prawie polskim	1
Rozdział II. Zawłaszczanie przestrzeni przyrodniczej i kulturowej	
– uwagi na tle zjawiska dewastacji krajobrazu	11
§ 1. Wprowadzenie	11
§ 2. Wandalizm wojenny a ochrona krajobrazu historycznego	15
§ 3. Krajobraz historyczny miast – wandalizm wizualny jako forma zawłaszczania przestrzeni miejskiej	17
§ 4. Krajobraz a wielkie inwestycje przemysłowe	18
§ 5. Masowa turystyka a problem tzw. zadeptywania przestrzeni kulturowej i przyrodniczej	22
§ 6. Miejska przestrzeń historyczna – przykład Wenecji	22
§ 7. Krajobraz podhalański z perspektywy masowej turystyki	23
§ 8. Niszczenie i grabież historycznego krajobrazu podwodnego	25
§ 9. Niszczenie i grabież dziedzictwa archeologicznego	25
§ 10. Ochrona przestrzeni historycznej i przyrodniczej – pozytywne przykłady	26
§ 11. Ochrona przestrzeni historycznej i przyrodniczej – negatywne przykłady	27
§ 12. Ochrona krajobrazu a infrastruktura drogowa	28
§ 13. Przemysłowa eksploatacja zasobów leśnych a problem ochrony światowego dziedzictwa kulturowego i przyrodniczego	29
§ 14. Podsumowanie	30
Rozdział III. Dziedzictwo kulturalne i naturalne jako dobro o szczególnym znaczeniu dla kultury w rozumieniu art. 294 § 2 KK	35
§ 1. Wprowadzenie	35
§ 2. Pojęcie „dobro o szczególnym znaczeniu dla kultury” a inne pojęcia z zakresu ochrony dziedzictwa kultury	37

§ 3. Poglądy doktryny odnośnie znaczenia pojęcia „dobro o szczególnym znaczeniu dla kultury”	42
§ 4. Przedstawienie własnego stanowiska odnośnie do znaczenia pojęcia „dobro o szczególnym znaczeniu dla kultury”	45
§ 5. Dzieła przyrody jako dobro o szczególnym znaczeniu dla kultury.....	51
§ 6. Podsumowanie	53
Rozdział IV. Krajobraz przyrodniczy a krajobraz kulturowy	
– porównanie instytucji prawnych	55
Rozdział V. Nowa filozofia ochrony dziedzictwa w Konwencji ramowej Rady Europy w sprawie wartości dziedzictwa kulturowego dla społeczeństwa	63
Rozdział VI. Ochrona dziedzictwa kulturalnego w trakcie konfliktów zbrojnych	74
§ 1. Wprowadzenie.....	74
§ 2. Ochrona dziedzictwa kulturalnego w trakcie konfliktów zbrojnych na płaszczyźnie międzynarodowej.....	79
§ 3. Ochrona dziedzictwa kulturalnego na wypadek konfliktu zbrojnego w polskim ustawodawstwie	92
§ 4. Zagrożenia dziedzictwa kulturalnego	98
§ 5. Podsumowanie	99
Rozdział VII. Regulacje wywozowe jako szczególne ograniczenie prawa własności	101
§ 1. Wprowadzenie.....	101
§ 2. Zasób dziedzictwa kulturowego.....	107
§ 3. Reguły wywozowe.....	111
§ 4. Znamię szczególnego znaczenia dla kultury.....	115
§ 5. Prawnokarna ochrona zasobu dziedzictwa narodowego przed nielegalnym wywozem.....	119
§ 6. Podsumowanie	123
Rozdział VIII. Ochrona dziedzictwa kulturalnego a rynek sztuki. Zagrożenia, korzyści, perspektywy	125
§ 1. Wprowadzenie.....	125
§ 2. Ocena rynku sztuki w Polsce a stan ochrony dziedzictwa. Korzyści i zagrożenia.....	132
§ 3. Perspektywy.....	138
Rozdział IX. O niszczeniu zabytków	141
§ 1. Wprowadzenie.....	141
§ 2. Kontekst zjawiska.....	142

§ 3. Specyfika działań przestępczych.....	145
§ 4. Podsumowanie	150
Rozdział X. Nielegalne poszukiwania zabytków jako zagrożenie dla dziedzictwa kulturalnego	152
§ 1. Wprowadzenie.....	152
§ 2. Zagadnienia definicyjne	154
§ 3. Pozwolenie na poszukiwanie zabytków	159
§ 4. Odpowiedzialność karna za prowadzenie poszukiwań bez zezwolenia	161
§ 5. Przyczyny i przeciwdziałanie patologiom w obszarze amatorskiego poszukiwania zabytków.....	168
Rozdział XI. Katalog prawnych form ochrony zabytków	171
Rozdział XII. Katalog prawnych form ochrony dziedzictwa przyrodniczego. Wybrane zagadnienia	186
§ 1. Wprowadzenie.....	186
§ 2. Parki narodowe.....	188
§ 3. Rezerваты przyrody	193
§ 4. Parki krajobrazowe	196
§ 5. Obszary chronionego krajobrazu	200
§ 6. Obszary Natura 2000	201
§ 7. Pomniki przyrody, stanowiska dokumentacyjne, użytki ekologiczne, zespoły przyrodniczo-krajobrazowe	204
§ 8. Ochrona gatunkowa roślin, zwierząt i grzybów	209
§ 9. Podsumowanie	212
Indeks rzeczowy	215

Autorzy

Prof. dr hab. Bartosz Rakoczy, profesor Uniwersytetu Kazimierza Wielkiego w Bydgoszczy, Kierownik Katedry Prawa Ochrony Środowiska na Wydziale Prawa i Administracji Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu, radca prawny

Prof. UWM dr hab. Wiesław Pływaczewski, profesor Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego, Kierownik Katedry Kryminologii i Polityki Kryminalnej na Wydziale Prawa i Administracji Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie

Dr Bartłomiej Gadecki, Prokurator Rejonowy Olsztyn-Północ w Olsztynie

Mgr Dominika Kostrzewa, doktorantka, Katedra Teorii i Filozofii Państwa i Prawa na Wydziale Prawa i Administracji Uniwersytetu Gdańskiego

Dr Katarzyna Zalaśńska, adiunkt, Katedra Prawa i Postępowania Administracyjnego na Wydziale Prawa i Administracji Uniwersytetu Warszawskiego

Mgr Piotr Chorbot, doktorant, Katedra Kryminologii i Polityki Kryminalnej na Wydziale Prawa i Administracji Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie

Mgr Marcin Nowiński, doktorant, Instytut Prawa Międzynarodowego na Wydziale Prawa i Administracji Uniwersytetu Warszawskiego

Mgr Szymon Michał Buczyński, doktorant, Katedra Kryminologii i Polityki Kryminalnej na Wydziale Prawa i Administracji Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie

Dr Wojciech Szafrąński, adiunkt, Katedra Prawa Rzymskiego i Historii Prawa Sądowego na Wydziale Prawa i Administracji Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu

Prof. UW r dr hab. Maciej Trzciniński, Katedra Kryminalistyki na Wydziale Prawa, Administracji i Ekonomii Uniwersytetu Wrocławskiego

Mgr Maciej Duda, asystent, Katedra Kryminologii i Polityki Kryminalnej na Wydziale Prawa i Administracji Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie

Mgr Ewelina Kowalska-Benasiewicz, doktorantka, Katedra Prawa Cywilnego na Wydziale Prawa i Administracji Uniwersytetu Gdańskiego

Mgr Joanna Narodowska, doktorantka, Katedra Prawa Karnego Materialnego na Wydziale Prawa i Administracji Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie